

MØL truer hestekastanjen

Hvis man undrer sig over, at hestekastanjetræet pludselig står med gule blade allerede i august, skyldes det, at træet er blevet angrebet af skadedyret kastanjemilmøl.

Under bladets overhud lever larverne en beskyttet tilværelse.

Den karakteristiske minérlarve pillet ud af et blad.

Det voksne møl er kun ca. fem mm langt. Her fotograferet den 6. maj i år klar til at lægge æg i bladene.

DET STÅR SÅ majestætisk med sine store, hvide lygter og store, grønne blade og gemmer på blanke, brune skatte. Hestekastanje er et smukt og værdifuldt træ i den danske natur. Det er ganske vist for stort til de fleste parcellerhaver, men helt uovertruffet i parker og anlæg. Siden 2002 er træet blevet truet af et nyt skadedyr, som er en invasiv art: kastanjinémøllet, *Cammeraria ohridella*, eller mere korrekt, dets larve. Larven lever inde i selve hestekastanjens blade, hvor den er beskyttet mod fjender og miljøpåvirkninger. For hestekastanjen betyder de uvelkomne overnatende gæster, at træet får plettede blade og alt for tidligt løvfald.

GROVÆDENDE GENERATIONER

Sommetider er de mindste fjender de værste. De voksne kastanjinémøl er kun ca. fem mm lange, men forårsager alligevel store skader. Hunnerne lægger hver 30-40 æg på oversiden af kastanjebladene. De starter allerede i midten af april, og efter ca. 14 dage klækker æggene, og larverne borer sig hurtigt ind i bladene. I de næste ca. fire uger foregår larvelivet inde i bladet, lige under overhuden. Det er også her, forpupningen sker, og hvor længe den varer, afhænger af tidspunktet på året. I begyndelsen af året varer den ca. 14 dage, mens sidste generation overvintrer i de nedfaldne blade, og her er puppetiden således op

til seks måneder. Den korte generationstid betyder, at der er plads til op til tre generationer per år. For hver generation forøges antallet af møl og larver og dermed også skaderne.

ALT FOR TIDLIG AFLØVNING

Blot kort tid efter at hestekastanjetræet er sprunget ud, kan man i bladene se de første minere, som skyldes, at larverne gnaver i bladene. Efterhånden dannes der bredere, brunlige pletter på bladene. Holder man bladet op mod lyset, vil man ofte kunne iagttage larven. Piller man i de brune pletter, vil man kunne finde et sort drys, som er larvens efterladenskaber. Disse symptomer er vigtige at iagttage, da der findes en almindelig udbredt svampesygdom (*Guignardia aesculi*), der også giver brune bladpletter, som man nemt kan forveksle angrebet med. Senere på året visner store dele af bladpladen, og træet vil tabe løvet tidligere end normalt. I varme eftersommer vil man kunne se, at træerne forsøger at skyde og eventuelt blomstre en gang til. Skaderne er overvejende kosmetiske, men ærgerlige nok. Kraftige angreb hæmmer væksten, men kun i sjældne tilfælde forekommer der plantedød. Hestekastanje er et vigtigt træ i bybilledet, og her har den tidlige afløvning givet problemer.

DESTRUÉR BLADENE

Da pupperne overvintrer i bladene, kan man begrænse udbredelsen af sygdommen ved at destruere bladene om efteråret. Selvom det kan virke uoverskueligt med

store træer, har vi som haveejere også denne mulighed. Bladene rives sammen, men kompostering i egen kompostbeholder er tvivlsom, fordi man ikke kan opnå høj nok temperatur i tilstrækkelig lang tid til at dræbe puppen. Bedre er det at aflevere bladene på den kommunale genbrugsstation som almindeligt haveaffald.

ENDNU EN INVASIV ART

I 2002 så vi de første angreb af kastanjinémøl i Danmark, nemlig på Lolland-Falster, Sjælland og Bornholm. Og året efter stod Fyn for tur, og i dag findes kastanjinémøllet over hele landet. Undersøgelser viser, at det er kommet til os fra den sydøstlige del af Europa, nærmere betegnet Makedonien. Det kan selv flyve, dog ikke mere end få hundrede meter. Vinden kan hjælpe med spredningen, men det faktum, at insektet først dukker op i nærheden af hovedfærdselsårerne, tyder på, at der er tale om blinde passagerer.

Forskere håber, at for eksempel specialiserede snyltehvepse med tiden vil indfinde sig i landet og komme os til hjælp. Fugle, specielt mejser, spiser minérmøl, så det er en god idé at hænge flere mejsekasser op i haven, men helt udrydde kastanjinémøllet kan vi ikke. I stedet kan vi plante modstandsdygtige kastanjetræer som rød hestekastanje, *Aesculus x carnea*, som også kan angribes, men her dør larverne. Ægte kastanje, *Castanea sativa*, angribes ikke. Derfor er der god grund til at plante disse to smukke træer i stedet – erstatte den statelige hestekastanje kan de dog ikke. ■

Bladene på hestekastanjen er tydeligt angrebet af minérmøl.